Expertgroep ToetsenPO

Format bij Beoordelingskader Eindtoetsen

IDnummer	**22.008**
Naam Toets	DIA Eindtoets
Aanvrager	Diataal
Beoordelaars	Gert Gelderblom Marian Bruggink Cees Glas
Datum beoordeling	13 september 2022
Datum toevoeging Expertgroep	17 oktober 2022 (LK)

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Algemene indruk van de Eindtoets 4
3.1 Onderwijskundige Inhoud 5
3.1.1 Validiteit toets 5
3.1.2 Handleiding 6
3.1.3 Gezamenlijk Anker 7
3.1.4 Taal 8
3.1.4.1 Lezen 8
Zakelijke teksten 8
Fictionele, narratieve en literaire teksten 9
3.1.4.2 Taalverzorging 9
3.1.4.3 Schrijven 10
Schrijven via indirecte meting 10
Schrijven via directe meting 11
3.1.4.4 Mondelinge taalvaardigheid 12
Mondelinge taalvaardigheid via indirecte meting 12
Gesprekken 12
Spreken 13
Mondelinge taalvaardigheid via directe meting 14
Gesprekken 14
Luisteren 15
Spreken 15
3.1.4.5 Begrippenlijst 16
3.1.5 Rekenen 17
3.1.5.1 Verdeling toetsopgaven over domeinen 17
3.1.5.2 Verdeling toetsopgaven over onderdelen 17
3.1.5.3 Opgaven met en zonder context 18
3.1.5.4 Gebruik kladpapier 18

3.1.5.5 Gebruik rekenmachine 19
3.1.5.6 Toetsopgaven op niveau 1S en 1F (S/F) 19
3.2 Organisatorische aspecten 20
3.2.1 Leerlingrapport 20
3.2.2 Leerlingen 21
3.2.3 Afname eindtoets 23
3.3 Psychometrische aspecten 24
3.3.1 Steekproef pretest 24
3.3.2 Toets-samenstelling n.a.v. pretest 25
3.3.3 Kwaliteit operationele eindtoets 25
3.3.4 Normering 26
3.4 Beveiligingsaspecten 29
3.4.1 Risicoanalyse en beveiligingsmaatregelen 29
3.4.2 Incidentenprotocol 29
3.5 Verzamelstaat 30

Algemene indruk van de Eindtoets

De Dia-eindtoets 2023 is (voor wat betreft lezen, woordenschat en taalverzorging) een adequate toets om het niveau van leerlingen op de verschillende onderdelen te bepalen en kan daarmee de adviserende rol (naast het schooladvies) voor het onderwijsniveau in het voortgezet onderwijs goed vervullen.

Voor rekenen geldt dat er sprake is van een heldere vraagstelling. Ook de tabellen, schema's en illustraties zijn (op een enkel item na, zie onder) duidelijk. Mooie realistische herkenbare contexten met weinig overbodige taal. Complimenten.

3.1 Onderwijskundige Inhoud

3.1.1 Validiteit toets

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
V1	Heeft de toetsaanbieder op enigerlei wijze inzichtelijk gemaakt hoe de toetsopgaven zijn gekoppeld aan de domeinen en de onderdelen (hiervoor kan gebruik gemaakt worden van Bijlage 1 (taal) en Bijlage 2 (rekenen). Een andere vorm (bijvoorbeeld d.m.v. toetsmatrijzen) is ook mogelijk)?	ja	In de bijlagen van de toetsaanbieder worden uitgebreide overzichten gegeven van de verdeling van de opgaven over de domeinen en de verschillende onderdelen. Bij begrijpend lezen (bijlage 1 en 2) wordt het niveau van de verschillende type teksten weergegeven en is per item terug te vinden bij welk kenmerk van de taakuitvoering en welk referentieniveau het item past. Bij taalverzorging (bijlage 3) wordt duidelijk gemaakt bij welke spellingcategorie en referentieniveau de woorden behoren. Bij woordenschat (bijlage 4) wordt aangegeven hoe de verdeling van de woorden over de woordsoorten en sluizen is. Voor elke rekentoetsopgave is aangegeven tot welk domein de opgave gerekend kan worden, welk type kennis wordt getoetst (paraat hebben, functioneel gebruik), tot welk onderdeel (A,B,C) een opgave behoort, tot welk referentieniveau de opgave gerekend wordt en of het een kale of contextopgave betreft.
V2	Dragen de items in de toets bij aan de validiteit van de toets (hierbij gaat het om aspecten al relevantie, objectiviteit en efficiëntie van de items)?	ja	*Relevantie:* In de bijlagen van de toetsaanbieder wordt per opgave aangegeven wat het item beoogt te toetsen (kenmerk van de taakuitvoering) en op welk niveau (1F-3F). Deze aangegeven kenmerken van de taakuitvoering en de aangegeven niveaus zijn passend bij de items. Volgens de toetsmatrijs wordt bij begrijpend lezen evalueren niet getoetst. Wel zie ik dat er bij de ankeritems 1 evaluatie-vraag is opgenomen (nummer van het item is opgenomen in de bijlage) *Objectiviteit:* Bij meerkeuzeopgaven wordt het gegeven antwoord automatisch vergeleken met de

			antwoordsleutel. Bij de dictee vragen van taalverzorging is duidelijk aangegeven welk antwoord goed wordt gerekend. *Efficiëntie:* De formulering en correctheid van de items en teksten zijn goed. Een aantal uitzonderingen is opgenomen in de bijlage.
Oordeel	Om als toets toegelaten te kunnen worden, dienen vraag V1 en V2 met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.1.2 Handleiding

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
H1	Is er een handleiding aanwezig met daarin een verantwoording van de gemaakte keuzes ten aanzien van de toetsinhoud, de afnamevorm, de cesuur, de psychometrische aspecten en de kwaliteitszorg itemconstructie van de toets?	ja	Zie document 'Inhoud en onderwijscontext Dia-eindtoets 2023' en 'psychometrische verantwoording'.
Oordeel	Om als toets toegelaten te kunnen worden, dient vraag H1 met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.1.3 Gezamenlijk Anker

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
GA1	Worden de ankeritems voor de kalibratie van het gezamenlijke anker bij tenminste 1000 leerlingen in een high-stakes situatie afgenomen?	ja	
GA2	Is bij de opname van de ankeritems rekening gehouden met de daarover gemaakte afspraken?	ja	
Oordeel	Om als toets toegelaten te kunnen worden, dienen vragen GA1 en GA2 met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.1.4 Taal

3.1.4.1 Lezen

Zakelijke teksten

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
L1.1	Lezen de leerlingen informatieve teksten en maken ze daar opdrachten bij?	ja	
L1.2	Lezen de leerlingen instructieve teksten en maken ze daar opdrachten bij?	ja	
L1.3	Lezen de leerlingen betogende teksten en maken ze daar opdrachten bij?	ja	
L2	Voldoen de teksten die de leerlingen lezen aan de tekstkenmerken zoals beschreven in het Referentiekader?	ja	De teksten zijn geanalyseerd op de gemiddelde zinslengte, gemiddelde woordlengte en het dekkingspercentage van woorden uit de basiswoordenlijst (zie bijlage 1). Daarnaast heeft een panel de teksten beoordeeld op geschiktheid en ingedeeld op referentieniveau.
L3.1	Wordt in de toets als kenmerk van de taakuitvoering techniek en woordenschat getoetst?	ja	
L3.2	Wordt in de toets als kenmerk van de taakuitvoering begrijpen getoetst?	ja	
L3.3	Wordt in de toets als kenmerk van de taakuitvoering interpreteren getoetst?	ja	
L3.4	Wordt in de toets als kenmerk van de taakuitvoering samenvatten getoetst?	ja	
L3.5	Wordt in de toets als kenmerk van de taakuitvoering opzoeken getoetst?	ja	
L3.6	Worden in de toets de verschillende kenmerken van de taakuitvoering evenwichtig getoetst binnen het subdomein zakelijke teksten?	ja	zie bijlage 2
Oordeel	Om voor dit subdomein een voldoende te kunnen krijgen, gelden de volgende beslisregels: 1. Taken**:** Van L1.1 tot en met L1.3 dienen tenminste twee van de drie vragen met **JA** te worden beantwoord (taak minimaal één keer aanwezig). 2. Tekstkenmerken**:** vraag L2 dient met **JA** te worden beantwoord. 3. Kenmerken van de taakuitvoering: alle vragen (L3.1 tot en met L3.6) dienen met **JA** te worden beantwoord.	**Voldoende**	

Fictionele, narratieve en literaire teksten

L4	Lezen de leerlingen fictionele, narratieve en literaire teksten en maken ze daar opdrachten bij?	ja	
L5	Voldoen de teksten die de leerlingen lezen aan de tekstkenmerken zoals beschreven in het Referentiekader?	ja	De teksten zijn geanalyseerd op de gemiddelde zinslengte, gemiddelde woordlengte en het dekkingspercentage van woorden uit de basiswoordenlijst (zie bijlage 1). Daarnaast heeft een panel de teksten beoordeeld op geschiktheid en ingedeeld op referentieniveau.
L6.1	Wordt in de toets als kenmerk van de taakuitvoering begrijpen getoetst?	ja	
L6.2	Wordt in de toets als kenmerk van de taakuitvoering interpreteren getoetst?	ja	
L6.3	Worden in de toets de verschillende kenmerken van de taakuitvoering evenwichtig getoetst binnen het subdomein fictionele, narratieve en literaire teksten?	ja	Begrijpen en interpreteren komen evenwichtig aan bod in de verhalende teksten.
Oordeel	Om voor dit subdomein een voldoende te kunnen krijgen, gelden de volgende beslisregels: 1. Taken**:** L4 met **JA** te worden beantwoord (eveneens taak minimaal één keer aanwezig). 2. Tekstkenmerken**:** vraag L5 dient met **JA** te worden beantwoord. 3. Kenmerken van de taakuitvoering: alle vragen (L6.1 tot en met L6.3) dienen met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.1.4.2 Taalverzorging

Code	Vragen	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
T1.1	Worden de leerlingen getoetst op verschillende categorieën van spellingsproblemen en - regels?	ja	
T1.2	Worden de leerlingen getoetst op regels voor lettergreepgrenzen?	ja	
T1.3	Worden de leerlingen getoetst op regels voor woordgrenzen?	ja	
T1.4	Worden de leerlingen getoetst op morfologische spelling?	ja	
T1.5	Worden de leerlingen getoetst op regels voor werkwoordspelling?	ja	
T1.6	Worden de leerlingen getoetst op overige regels?	ja	
T1.7	Worden de leerlingen getoetst op leestekens?	ja	
T1.8	Is er een evenwichtige verdeling tussen opgaven rond niet-werkwoordspelling, werkwoordspelling en interpunctie (dit zal moeten blijken uit de inhoudelijke verantwoording)?	ja	Zie bijlage 3
Oordeel	Om voor dit subdomein een voldoende te kunnen krijgen, dienen alle vragen (T1.1 tot en met T1.8) met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.1.4.3 Schrijven

Schrijven via indirecte meting

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
S1.1	Lezen de leerlingen tekstsoorten uit de schrijftakencategorie Correspondentie (om te reviseren of te beoordelen)?	n.v.t.	
S1.2	Lezen de leerlingen tekstsoorten uit de schrijftakencategorie Formulieren, berichten, advertenties, aantekeningen (om te reviseren of te beoordelen)?	n.v.t.	
S1.3	Lezen de leerlingen tekstsoorten uit de schrijftakencategorie Verslagen, werkstukken, samenvattingen, artikelen (om te reviseren of te beoordelen)?	n.v.t.	
S2.1	Maken leerlingen opgaven waarin ze teksten reviseren of beoordelen op het aspect samenhang?	n.v.t.	
S2.2	Maken leerlingen opgaven waarin ze teksten reviseren of beoordelen op het aspect afstemming op doel?	n.v.t.	
S2.3	Maken leerlingen opgaven waarin ze teksten reviseren of beoordelen op het aspect afstemming op publiek?	n.v.t.	
S2.4	Maken leerlingen opgaven waarin ze teksten reviseren of beoordelen op het aspect woordgebruik en woordenschat?	n.v.t.	
Oordeel	Om voor dit domein een voldoende te kunnen krijgen, gelden de volgende beslisregels: 1. Taken: Van S1.1 tot en met S1.3 dienen tenminste twee van de drie vragen met JA te worden beantwoord (taak minimaal één keer aanwezig). 2. Kenmerken van de taakuitvoering: de vragen S2.1 tot en met S2.4 dienen alle met JA te worden beantwoord.	**n.v.t.**	De schrijfvaardigheid wordt in de Dia-eindtoets niet getoetst. De toetsaanbieder geeft als reden dat het in dit kader niet mogelijk is om tot een voldoende betrouwbare meting van de schrijfvaardigheid te komen.

Schrijven via directe meting

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
S3.1	Schrijven de leerlingen een tekst uit de schrijftakencategorie *Correspondentie?*	n.v.t.	
S3.2	Schrijven de leerlingen een tekst uit de schrijftakencategorie *Formulieren, berichten, advertenties, aantekeningen?*	n.v.t.	
S3.3	Schrijven de leerlingen een tekst uit de schrijftakencategorie *Verslagen, werkstukken, samenvattingen, artikelen?*	n.v.t.	
S4.1	Worden de teksten die de leerlingen schrijven beoordeeld op het aspect samenhang?	n.v.t.	
S4.2	Worden de teksten die de leerlingen schrijven beoordeeld op het aspect afstemming op doel?	n.v.t.	
S4.3	Worden de teksten die de leerlingen schrijven beoordeeld op het aspect afstemming op publiek?	n.v.t.	
S4.4	Worden de teksten die de leerlingen schrijven beoordeeld op het aspect woordgebruik en woordenschat?	n.v.t.	
Oordeel	Om voor dit domein een voldoende te kunnen krijgen, gelden de volgende beslisregels: 1. Taken**:** De vragen S3.1 tot en met S3.3. dienen alle met **JA** te worden beantwoord (minimaal 1 taak per categorie). 2. Kenmerken van de taakuitvoering: de vragen S4.1 tot en met S4.4 dienen alle met **JA** te worden beantwoord.	**n.v.t.**	De schrijfvaardigheid wordt in de Dia-eindtoets niet getoetst. De toetsaanbieder geeft als reden dat het in dit kader niet mogelijk is om tot een voldoende betrouwbare meting van de schrijfvaardigheid te komen.

3.1.4.4 Mondelinge taalvaardigheid

Mondelinge taalvaardigheid via indirecte meting

Gesprekken

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
M1.1	Beoordelen de leerlingen gesprekken uit de takencategorie *discussie en overleg*?	n.v.t.	
M1.2	Beoordelen de leerlingen gesprekken uit de takencategorie *informatie uitwisselen*?	n.v.t.	
M2.1	Maken leerlingen opgaven waarin ze gesprekken beoordelen op het aspect *beurten nemen en bijdragen aan samenhang*?	n.v.t.	
M2.2	Maken leerlingen opgaven waarin ze gesprekken beoordelen op het aspect *afstemming op doel*?	n.v.t.	
M2.3	Maken leerlingen opgaven waarin ze gesprekken beoordelen op het aspect *afstemming op de gesprekspartners*?	n.v.t.	
M2.4	Maken leerlingen opgaven waarin ze gesprekken beoordelen op het aspect *woordgebruik en woordenschat*?	n.v.t.	
Oordeel	Om voor het domein Mondeling – Indirect subdomein Gesprekken een voldoende te krijgen, gelden de volgende beslisregels: 1. Taken**:** Van de vragen M1.1 en M1.2 dient een van de twee vragen met **JA** te worden beantwoord (taak minimaal één keer aanwezig) 2. Kenmerken van de taakuitvoering: de vragen M2.1 tot en met M2.4 dienen alle met **JA** te worden beantwoord.	**n.v.t.**	De mondelinge taalvaardigheid wordt in de Dia-eindtoets niet getoetst. De toetsaanbieder geeft als reden dat het in dit kader niet mogelijk is om tot een voldoende betrouwbare meting van de mondelinge taalvaardigheid te komen.

Spreken

M3	Beoordelen de leerlingen een monoloog?	ja/nee	
M4.1	Maken leerlingen opgaven waarin ze een monoloog beoordelen op het aspect *samenhang*?	n.v.t.	
M4.2	Maken leerlingen opgaven waarin ze een monoloog beoordelen op het aspect *afstemming op doel*?	n.v.t.	
M4.3	Maken leerlingen opgaven waarin ze een monoloog beoordelen op het aspect *afstemming op publiek*?	n.v.t.	
M4.4	Maken leerlingen opgaven waarin ze een monoloog beoordelen op het aspect *woordgebruik en woordenschat*?	n.v.t.	
Oordeel	Om voor het domein Mondeling – Indirect subdomein Spreken een voldoende te krijgen, gelden de volgende beslisregels: 1. Taken: De vraag M3 dient met **JA** te worden beantwoord. 2. Kenmerken van de taakuitvoering: de vragen M4.1 tot en met M4.4 dienen alle met **JA** te worden beantwoord.	**n.v.t.**	De mondelinge taalvaardigheid wordt in de Dia-eindtoets niet getoetst. De toetsaanbieder geeft als reden dat het in dit kader niet mogelijk is om tot een voldoende betrouwbare meting van de mondelinge taalvaardigheid te komen.

Mondelinge taalvaardigheid via directe meting

Gesprekken

Code	Vragen	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
M5.1	Nemen de leerlingen deel aan gesprekken uit de takencategorie *discussie en overleg*?	n.v.t.	
M5.2	Nemen de leerlingen deel aan gesprekken uit de takencategorie *informatie uitwisselen*?	n.v.t.	
M6.1	Worden de gesprekken die leerlingen voeren beoordeeld op het aspect *beurten nemen en bijdragen aan samenhang*?	n.v.t.	
M6.2	Worden de gesprekken die leerlingen voeren beoordeeld op het aspect *afstemming op doel*?	n.v.t.	
M6.3	Worden de gesprekken die leerlingen voeren beoordeeld op het aspect *afstemming op gesprekspartners*?	n.v.t.	
M6.4	Worden de gesprekken die leerlingen voeren beoordeeld op het aspect *woordgebruik en woordenschat*?	n.v.t.	
Oordeel	Om voor het domein Mondeling – Direct subdomein Gesprekken een voldoende te krijgen, gelden de volgende beslisregels: 1. Taken: Van de vragen M5.1 en M5.2 dient een van de twee vragen met **JA** te worden beantwoord (taak minimaal één keer aanwezig) 2. Kenmerken van de taakuitvoering: De vragen M6.1 tot en met M6.4 dienen alle met **JA** te worden beantwoord.	**n.v.t.**	De mondelinge taalvaardigheid wordt in de Dia-eindtoets niet getoetst. De toetsaanbieder geeft als reden dat het in dit kader niet mogelijk is om tot een voldoende betrouwbare meting van de mondelinge taalvaardigheid te komen.

Luisteren

Code	Vragen	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
M7.1	Luisteren de leerlingen naar instructies?	n.v.t.	
M7.2	Luisteren de leerlingen als lid van een live publiek?	n.v.t.	
M7.3	Luisteren de leerlingen naar radio en televisie en naar gesproken tekst op internet?	n.v.t.	
M8.1	Wordt tijdens het luisteren getoetst of de leerlingen de luistertekst kunnen begrijpen?	n.v.t.	
M8.2	Wordt tijdens het luisteren getoetst of de leerlingen de luistertekst kunnen interpreteren?	n.v.t.	
M8.3	Wordt tijdens het luisteren getoetst of de leerlingen de luistertekst kunnen samenvatten?	n.v.t.	
Oordeel	Om voor het domein Mondeling – Direct subdomein Luisteren een voldoende te krijgen, gelden de volgende beslisregels: 1. Taken**:** Van de vragen M7.1 tot en met M7.3 dienen twee van de drie vragen met **JA** te worden beantwoord (taak minimaal één keer aanwezig). 2. Kenmerken van de taakuitvoering: De vragen M8.1 tot en met M8.3 dienen alle met **JA** te worden beantwoord.	**n.v.t.**	De mondelinge taalvaardigheid wordt in de Dia-eindtoets niet getoetst. De toetsaanbieder geeft als reden dat het in dit kader niet mogelijk is om tot een voldoende betrouwbare meting van de mondelinge taalvaardigheid te komen.

Spreken

Code	Vragen	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
M9	Houden de leerlingen een monoloog?	n.v.t.	
M10.1	Wordt de monoloog die leerlingen houden beoordeeld op het aspect *samenhang*?	n.v.t.	
M10.2	Worden de gesprekken die leerlingen voeren beoordeeld op het aspect *afstemming op doel*?	n.v.t.	
M10.3	Worden de gesprekken die leerlingen voeren beoordeeld op het aspect *afstemming op publiek*?	n.v.t.	
M10.4	Worden de gesprekken die leerlingen voeren beoordeeld op het aspect *woordgebruik en woordenschat*?	n.v.t.	
Oordeel	Om voor het domein Mondeling – Direct subdomein Spreken een voldoende te krijgen, gelden de volgende beslisregels: 1. Taken**:** Vraag M9 dient met **JA** te worden beantwoord. 2. Kenmerken van de taakuitvoering: De vragen M10.1 tot en met M10.4 dienen alle met **JA** te worden beantwoord.	**n.v.t.**	De mondelinge taalvaardigheid wordt in de Dia-eindtoets niet getoetst. De toetsaanbieder geeft als reden dat het in dit kader niet mogelijk is om tot een voldoende betrouwbare meting van de mondelinge taalvaardigheid te komen.

3.1.4.5 Begrippenlijst

Code	Vragen	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
B1	Worden de leerlingen getoetst met opgaven die betrekking hebben op de begrippenlijst?	n.v.t.	
Oordeel	Om voor het subdomein begrippenlijst een voldoende te kunnen krijgen, dient vraag B1 met **JA** te worden beantwoord.	**n.v.t.**	Het subonderdeel 'begrippen' maakt geen deel uit van de Dia-eindtoets. De toetsaanbieder geeft daarbij als reden dat dit onderdeel niet eenduidig kan worden getoetst, omdat basisscholen voor dit onderdeel verschillen in de aangeleerde terminologie.

3.1.5 Rekenen

3.1.5.1 Verdeling toetsopgaven over domeinen

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
D.G	Ligt het percentage toetsopgaven uit het domein Getallen tussen de 30% en 40%?	ja	
D.Vh	Ligt het percentage toetsopgaven uit het domein Verhoudingen tussen de 20% en 30%?	ja	
D.M/mk	Ligt het percentage toetsopgaven uit het domein uit het domein Meten & meetkunde tussen de 20% en 30%?	ja	
D.Vb	Ligt het percentage toetsopgaven uit het domein Verbanden tussen de 15% en 20%?	ja	
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dienen alle vragen met JA te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.1.5.2 Verdeling toetsopgaven over onderdelen

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
O.D	Is iedere opgave onder één onderdeel geplaatst?	Ja	
O.B	Is het percentage toetsopgaven uit onderdeel B ten minste 20 procent?	Ja	
O.C	Is het percentage toetsopgaven uit onderdeel C ten minste 30 procent?	ja	
O.BC	Is het percentage toetsopgaven uit onderdeel C hoger dan het percentage toetsopgaven uit onderdeel B?	ja	
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dienen alle vragen met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.1.5.3 Opgaven met en zonder context

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
C1	Bevat de toets voor het domein Getallen ten minste 30 procent contextopgaven?	ja	
C2	Bevat de toets voor het domein Getallen ten minste 20 procent contextloze opgaven?	ja	
C3	Bevat de toets voor het domein Verhoudingen ten minste 30 procent contextopgaven?	ja	
C4	Bevat de toets voor het domein Verhoudingen ten minste 20 procent contextloze opgaven?	ja	
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dienen alle vragen met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.1.5.4 Gebruik kladpapier

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
K1	Mogen de leerlingen bij ten minste 80 procent van de toetsopgaven kladpapier gebruiken?	ja	In het toetsreglement is aangegeven dat het gebruik van kladpapier is toegestaan.
K2	Wordt in de handleiding voor leraren aangegeven dat zij leerlingen nadrukkelijk wijzen op het toegestane gebruik van kladpapier?	ja	In de documenten wordt wel aangegeven dat leerlingen kladpapier mogen gebruiken, maar de toetsleider/leraar krijgt geen nadrukkelijke aanwijzing om leerlingen erop te wijzen dat het gebruik van kladpapier is toegestaan. Wel wordt in het toetsreglement/handleiding aangegeven dat op elke tafel/computerplek kladpapier op tafel dient te liggen.
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dienen beide vragen met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.1.5.5 Gebruik rekenmachine

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
R1	Mogen de leerlingen bij 0% tot maximaal 20% van de toetsopgaven de rekenmachine gebruiken?	ja	Het gebruik van de rekenmachine is niet toegestaan.
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dient deze vraag met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.1.5.6 Toetsopgaven op niveau 1S en 1F (S/F)

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
S/F1	Zijn de opgaven van de toets breed samengesteld qua moeilijkheid?	ja	De toets bevat opgaven op zowel 1F als 1S-niveau.
S/F2	Bevat de toets ten minste de inhouden van 1F en 1S?	ja	Zie boven.
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dienen beide vragen met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.2 Organisatorische aspecten

3.2.1 Leerlingrapport

Code	***Vragen***	***Mogelijke antwoorden / oordelen***	***eventuele toelichting***
LR1	Stelt de toetsaanbieder voor elke individuele leerling een leerlingrapport op?	ja	Het leerlingrapport bevat een percentielscore, een referentieniveau (indien van toepassing) en een vaardigheidsscore voor alle toetsonderdelen. Daarnaast staat er op het leerlingrapport een eindscore met een bijpassend toetsadvies weergegeven.
LR2	Bevat het leerlingrapport het resultaat?	ja	
LR3	Geeft het leerlingrapport een advies omtrent het te volgen vervolgonderwijs conform de afspraken met OCW?	ja	
LR4.1	Geeft het leerlingrapport aan welk eindniveau de leerling heeft behaald (1F en 2F) voor taalverzorging?	ja	
LR4.2	Geeft het leerlingrapport aan welk eindniveau de leerling heeft behaald (1F en 2F) voor lezen?	ja	
LR4.3	Geeft het leerlingrapport aan welk eindniveau de leerling heeft behaald (1F en 1S) voor rekenen?	ja	
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dienen alle vragen met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.2.2 Leerlingen

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
LL1	Kunnen alle leerlingen, ook met specifieke ondersteuningsbehoeften (de leerlingen die onder de uitzonderingsgronden vallen daargelaten), deelnemen aan de toets?	ja	Leerlingen uit het speciaal basisonderwijs kunnen ook deelnemen. Voor deze doelgroep is geen speciale normering. Eventuele aanpassingen voor leerlingen met speciale behoeften zijn mogelijk, en worden nader toegelicht in het Toetsreglement Dia-eindtoets 2023.
A	Wordt op enigerlei wijze[7] voorzien in een aangepaste afname voor leerlingen met dyslexie?	ja	De Dia-eindtoets heeft voor leerlingen met dyslexie een voorleesfunctie. De leerling kan dan bij alle toetsonderdelen de vragen en tekst voor laten lezen door gebruik te maken van de play-knop. Daarnaast kunnen leerlingen de toetsonderdelen vergroten, extra tijd krijgen en kan een toetsonderdeel opgedeeld worden in meerdere delen.
B	Wordt op enigerlei wijze[7] voorzien in een aangepaste afname voor leerlingen met een visuele beperking (slechtzienden[1])?	ja	Voor leerlingen met een visuele beperking is het mogelijk om de toets te vergroten, zowel op de computer als de tablet/iPad. Daarnaast kunnen de leerling extra tijd krijgen. De Dia-eindtoets kan niet aangeboden worden in braille.
C	Wordt op enigerlei wijze[7] voorzien in een aangepaste afname voor leerlingen met een auditieve beperking?	ja	Bij het toetsonderdeel taalverzorging wordt bij het onderdeel dictee een beroep gedaan op het gehoor van de leerlingen. De toetsaanbieder adviseert om slechthorende leerlingen in een aparte ruimte te toetsen, zodat ze geen last hebben van andere geluiden, met eigen versterkingsapparatuur kunnen meedoen en het geluid op de optimale stand kunnen afstellen. Dove leerlingen kunnen meedoen met dit onderdeel als de leerkracht het dictee in gebarentaal dicteert.
D	Wordt op enigerlei wijze[7] voorzien in een aangepaste afname voor leerlingen met cognitief zwakke leerling (vermoedelijke uitstroom naar praktijkonderwijs of VSO)?	ja	Het toetsrglement stelt dat het adaptieve karakter van de Dia-eindtoets ervoor zorgt dat leerlingen de toets op hun eigen niveau kunnen maken, waardoor

[1] Blinde leerlingen kunnen indien nodig gebruik maken van de brailleversie van de centrale eindtoets.

			de toets beter aansluit bij de cognitief zwakke leerling. Daarnaast kan de toets opgedeeld worden in meerdere delen.
E	Wordt in de handleiding beschreven dat en hoe de school kan komen tot een adequate aanpassing in overleg met de aanbieder als het aanbod van toetsen en de aanpassingen bij de afname bij een beperking (of bijvoorbeeld meervoudige beperkingen) niet leiden tot een adequate aanpassing? [7]	ja	In het Toetsreglement Dia-eindtoets 2023 geeft de toetsaanbieder aan dat de school contact op kan nemen met Diataal over de aanpassingen of mogelijkheden die het beste passen bij de leerling. Voor leerlingen met gecompliceerde of meervoudige handicaps verwijst de toetsaanbieder naar het CvTE voor een passend toetsarrangement.
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dient tenminste vraag LL1 met **JA** te worden beantwoord. Vragen A tot en met E vormen een checklist voor de onderwijsinhoudelijke experts, zodat zij LL1 kunnen beantwoorden.	**voldoende**	

3.2.3 Afname eindtoets

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
A1	Is het eerste afnamemoment voorzien in het tijdvak 15 april – 15 mei?	ja	tussen 17 april en 12 mei 2023
A2	Is er een mogelijkheid voor een tweede afnamemoment (voor leerlingen die de eerste afname zijn verhinderd)?	ja	Als een leerling ziek is, of om andere redenen afwezig is, kan de digitale Dia-eindtoets op een later tijdstip (op een computer van de school) ingehaald worden tot uiterlijk 12 mei 2023.
A3.1	Staat in het TR/de handleiding vermeld hoe de directeur de leerlingen voor de toets moet aanmelden?	ja	
A3.2	Staat in het TR/de handleiding vermeld welke hulpmiddelen leerlingen mogen gebruiken?	ja	
A3.3	Worden in het TR/de handleiding de voorwaarden aan de (wijze van) geheimhouding van de toetsopgaven door de schooldirecteur beschreven?	ja	
A3.4	Wordt in het TR/de handleiding de geheimhouding van de toetsopgaven door de toetsaanbieder geregeld?	ja	
A3.5	Worden in het TR/de handleiding de voorwaarden aan de (wijze van) openbaarmaking van de toetsopgaven door de toetsaanbieder beschreven?	ja	
A3.6	Worden in het TR/de handleiding de voorwaarden aan de (wijze van) waarop toezicht op de leerlingen wordt gehouden beschreven?	ja	
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dienen alle vragen met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.3 Psychometrische aspecten

3.3.1 Steekproef pretest

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
N1.1	Is de steekproef groot genoeg en representatief voor de relevante populatie?	ja	De steekproef bestaat uit 5100 leerlingen. In de tabellen 1 en 2 van de **Psychometrische verantwoording Dia-eindtoets 2023** is te zien dat de dekking van de steekproef voldoende is gegeven het doel van de pretest. De Phi-coëfficiënten liggen voor alle achtergrondvariabelen onder de 0.30, de waarde die als een gemiddeld effect wordt beschouwd.
N1.2	Is het dataverzamelingsdesign van de pretest adequaat?	Ja	In de oneven tabellen in Bijlage 1 tot en met 4 is voor elk toetsonderdeel weergegeven hoe de ankering met de operationele Dia-eindtoetsen is gerealiseerd. Daarmee lijkt de koppeling met de eindtoetsafnamen vanaf 2017 en voorgaande proeftoetsingen adequaat. In Tabel 9 tot en met Tabel 12 in Bijlage 5 wordt per toetsonderdeel een indicatie geven van de vaardigheden van de verschillende populaties in de eindtoetsen en de proeftoetsen. Er wordt terecht aangegeven dat de vaardigheden bij de operationele Dia-eindtoetsen steeds wat hoger liggen dan in de proeftoetsen. De effecten zijn echter erg klein, zodat ook hier geconcludeerd kan worden dat de proeftoetsing adequaat was.
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dienen alle vragen met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.3.2 Toets-samenstelling n.a.v. pretest

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
N2.1	Bestaat een niet-adaptieve toets of een multi-stage toets uit 100% nieuwe opgaven (d.w.z. opgaven die niet eerder zijn opgenomen in de eindtoets, met uitzondering van de items van het gezamenlijk anker) voor zowel taal als rekenen? Is de itembank van een CAT tussen de 20% en 30% ververst?	ja	Zowel de multistage toetsen (Rekenen/Wiskunde en Begrijpend Lezen) als de lineaire toetsen (Taalverzorging en Woordenschat) zijn voor 100% ververst.
N2.2 (adaptieve toets)	Is er sprake van de adequate verversingsstrategie a. … voor niet geselecteerde items? b. … voor items met discrepanties in parameters in het kalibratiedesign en de operationele fase? c. … voor items die uitgelekt lijken? … voor items die over jaargangen heen anders functioneren?	 n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t.	 n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t.
N2.3	Is de geschatte globale betrouwbaarheid van de eindtoets en de geschatte lokale betrouwbaarheid bij de verwachte cesuren voor referentieniveaus en toetsadviezen voldoende?	ja	In Tabel 5 tot en met Tabel 7 worden de referentiecesuren zoals gebruikt in Dia-eindtoets 2022 gegeven, met daarbij de verwachte lokale betrouwbaarheid van de Dia-eindtoets 2023. Uit de tabellen 5, 6, en 7 (die geen kopje hebben) blijkt dat de lokale betrouwbaarheid bij de referentiecesuren goed is. In de tabel 9 is te zien dat de globale betrouwbaarheid van de toetsonderdelen en de totale eindtoets goed is.
N2.4	Is de kwaliteit van de items in termen van hun lokale betrouwbaarheid bij de verwachte cesuren voor referentieniveaus en toetsadviezen voldoende?	ja	In Bijlage 6 tot en met Bijlage 9 zijn de geschatte itemparameters en de informatiewaarden van de geselecteerde items te vinden. De kwaliteit van de items in termen van hun lokale betrouwbaarheid bij de verwachte cesuren voor referentieniveaus en de populatiegemiddelden zijn voldoende. M.b.t. de schatting van de itemparameters wordt de nauwkeurigheid van de schattingen beoordeeld door de c-waarde zoals die door de COTAN gehanteerd wordt (Evers, Lucassen, Meijer, & Sijtsma, 2010). De uitkomsten staan in de lopende

			tekst van Sectie 2.1.2. Alle waarden zijn onder de kritische grens van 0,50.
N2.5	Past het gebruikte psychometrische model voldoende, onder andere m.b.t. item-fit en differential item functioning m.b.t. beschikbare achtergrondinformatie zoals geslacht.	ja	In Bijlage 6 tot en met Bijlage 9 zijn voor items die eerder zijn afgenomen de uitkomsten van DIF statistics tussen de huidige en eerdere afnamen gerapporteerd. Dit kan gezien worden als een vorm van modeltoetsing en de resultaten zijn goed. In Tabel 3 op bladzijde 10 staan verdere uitkomsten van modeltoetsen. Ook hier lijken de resultaten bevredigend. Uit de toelichting is op te maken dat de R_{1m} toets uit Lexter gebruikt is. De default is dat er drie vaardigheidsniveaus voor de toetsing worden gemaakt. Om de power van de toets te vergroten zou dit op 5 of 6 vaardigheidsniveaus gezet kunnen worden.
N2.6	Klassieke adaptieve toets: Is de itemselectiestrategie adequaat; Multistage test: is de routing-strategie adequaat.	ja	Voor de lineaire toetsen zijn de selectiecriteria in Sectie 2.1.3 goed beschreven en in de bijlagen goed gedocumenteerd. Verder is de adaptieve strategie van de multistage toetsen in sectie 2.2.1.2 uitgebreid beschreven. In Tabel 24 en 25 in Bijlage 10 zijn de routingtabellen van de twee multistage toetsen opgenomen. Tenslotte is de kwaliteit van het routing design getest in een simulatie studie, die gerapporteerd is in Sectie 3.3.
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dienen alle vragen met **JA** te worden beantwoord.	voldoende	

3.3.3 Kwaliteit operationele eindtoets

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
N3.1	Was de globale betrouwbaarheid van de eindtoets en de lokale betrouwbaarheid bij de cesuren voor referentieniveaus en toetsadviezen voldoende?	Ja	In Tabel 18 op bladzijde 16 van ***TERUGBLIK OPERATIONELE DIA-EINDTOETS 2022*** worden de globale betrouwbaarheden van de onderdelen en de totale eindtoets gegeven. Voor de referentieonderwerpen zijn deze ruim voldoende.

			Voor het extra onderwerp Woordenschat is de betrouwbaarheid in feite wel erg laag. Het verdient aanbeveling om na te gaan waar dit aan ligt en de hoe de betrouwbaarheid van dit onderwerp in de toekomst vergroot kan worden. De globale betrouwbaarheid van de eindtoets als geheel is uitstekend. Op bladzijde 12 wordt Kruistabel van toetsadviezen en schooladviezen gegeven (Tabel 13). Gegeven de functie van de eindtoets als tweede objectieve gegeven is ook deze tabel een goede indicatie van de betrouwbaarheid van de eindtoets. In Sectie 3.3 wordt de lokale betrouwbaarheid bij de referentiecesuren en de grensscores van de toetsadviezen gerapporteerd. De gevonden waarden zijn uitstekend. De grafische weergaven van de lokale betrouwbaarheid van de referentietoetsen waarbij ook de vaardigheidsverdelingen worden gegeven zijn erg informatief. In feite zou een dergelijke grafische weergave ook voor de eindtoets als geheel gemaakt kunnen worden, maar de huidige rapportage is al erg mooi.
N3.2	Was de kwaliteit van de items in termen van hun lokale betrouwbaarheid bij de cesuren voor referentieniveaus en toetsadviezen voldoende?	ja	Bijlage 1 geeft de item- en populatieparameters en informatiewaarden van items bij referentiecesuren. De waarden zijn over het algemeen goed. Het verdient wel aanbeveling om na te gaan wat de oorzaak kan zijn van items met lage informatiewaarden (bijvoorbeeld c336075 of Ank20d_IP_2F_02). Bij de gegeven populatiewaarden zou het aan te bevelen zijn om ook de waarden van vorige jaren te vermelden om de trend duidelijk te maken. Liefst met daarbij per jaar ook de gemiddelde moeilijkheidsparameter.
N3.3	Paste het gebruikte psychometrische model voldoende, onder andere m.b.t. item-fit en differential item functioning bij de beschikbare achtergrondinformatie zoals geslacht.	Ja	In Tabel 4 staat een overzicht van de geobserveerde en verwachte proportie juiste antwoorden en is het gemiddelde absolute verschil (Abs.Dif.) berekend als effectgrootte.

N3.4	Waren de schattingen van de pretest m.b.t. itemparameters, toets-eigenschappen (percentages in referentie- en toetscategorieën) en populatiekenmerken (vaardigheidsniveau) adequaat?	ja	Tabel 2 geeft de correlaties tussen de itemparameters uit de kalibratie van de proeftoets en de kalibratie van de operationele eindtoets. De correlaties zijn goed.
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dienen alle vragen met **JA** te worden beantwoord.	**Voldoende**	

3.3.4 Normering

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden / oordelen*	*eventuele toelichting*
N4	Wordt er informatie verstrekt waaruit blijkt dat de adviezen van de Expertgroep ten aanzien van de normering van de referentieniveaus, zijn opgevolgd?	ja	In 2022 had SCC de regiefunctie bij de normering, terwijl de EPO een controlefunctie had. De adviezen ten aanzien van de normering van de referentieniveaus zijn goed opgevolgd.
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dient deze vraag met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.4 Beveiligingsaspecten

3.4.1 Risicoanalyse en beveiligingsmaatregelen

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden*	
RB1	Wordt de risicoanalyse weergegeven die is gemaakt voor alle fasen van het toetsproces in het kader van beveiligingsrisico's?	ja	
RB2	Zijn specifieke en relevante beheersmaatregelen geformuleerd voor situaties met een middelmatig of hoog risico?	ja	
RB3	Zijn de beheersmaatregelen die de toetsleider moet ondernemen helder omschreven?	ja	
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dienen alle vragen met **JA** te worden beantwoord.	**Voldoende**	

3.4.2 Incidentenprotocol

Code	*Vragen*	*Mogelijke antwoorden*	
Ip1	Wordt het incidentenprotocol weergegeven? En is dit incidentenprotocol zodanig opgesteld dat het door alle mogelijke gebruikers te begrijpen en uitvoerbaar is?	Ja	
Oordeel	Om dit thema met een voldoende te kunnen afsluiten, dient de vraag met **JA** te worden beantwoord.	**voldoende**	

3.5 Verzamelstaat

Thema's	*Mogelijke oordelen*
Onderwijskundige inhoud	
Validiteit toets	voldoende
Handleiding	voldoende
Gezamenlijk Anker	voldoende
Taal	
Lezen	voldoende
Taalverzorging	voldoende
Rekenen	
Verdeling toetsopgaven over domeinen	voldoende
Verdeling toetsopgaven over onderdelen	voldoende
Opgaven met en zonder context	voldoende
Gebruik kladpapier	voldoende
Gebruik rekenmachine	voldoende
Niveaus S en F	voldoende
Organisatorische aspecten	
Leerlingrapport	voldoende
Leerlingen	voldoende
Afname eindtoets	voldoende
Psychometrische aspecten	
Steekproef pretest	voldoende
Toets-samenstelling n.a.v. pretest	voldoende
Kwaliteit operationele eindtoets	voldoende
Normering	voldoende
Beveiligingsaspecten	
Risicoanalyse en Beheersmaatregelen	voldoende
Incidentenprotocol	voldoende

Zoals eerder vermeld dienen ook aan de gestelde eisen betreffende de overige taaldomeinen te worden voldaan wanneer het schooladvies wordt gebaseerd op meer dan de domeinen lezen en taalverzorging. In dat geval geldt ook onderstaand schema.

Thema's	*Mogelijke oordelen*
Inhoud	
Taal	
Schrijven	n.v.t.
Mondelinge taalverzorging	n.v.t.
Begrippenlijst	n.v.t.